

ירוק ברשת

עיתון הרשת של מגמה ירוקה \ גיליון 5 (מאי 2005)

ירוק בשטח : תאי מגמה ירוקה בת"א, ב"ש, רחובות ואלקנה חגגו החודש "יום ירוק"
מדור בעד ונגד : דיון בגבולות האקטיביזם. **בוער בעצמות** : מתכננים את יום התחבורה השני

לא מוותרים על ניצנים.
סקירה נרחבת

מערכת

מגמה ירוקה, רח' השפלה 3 תל-אביב, טל: 03-6388671
פקס: 03-5374302
email: megama@green.org.il | website: www.green.org.il

עורך: גיא ליברמן \ עורכת משנה: מיה שליט
עריכה לשונית: איה לביא, אלון אלירן
עריכה גראפית: גיא ליברמן

כותבים: אבי כהן, אורית משעל, איתי מורשטיין, אסף שמואלי, גדעון שמואלי, הדס זגורי, ורד לב, טל כהן, מיה שליט, רינת כהן, רועי (בורי) ברונשטיין, שגיא אגמון, שרית אדר, תנחום יורה
כתובת לתגובות \ בקשות \ הצעות: guyleb@013.net.il , maya@green.org.il

דבר המערכת

אני מודה, הוציאו לי את הרוח מהמפרשים, קיצצו לי את הכנפיים. קרקעו לי את המטוס, סגרו לי את היס. לא פשוט להיות פעיל סביבתי בישראל 2005. החברים אומרים "כל הכבוד" אבל רואים בי פראיר. המשפחה חושבת שאני בורח מהתכל'ס, מכרים לדקותיים חושבים שאני לא שפוי. "באמת נראה לך שזה ישנה משהו?" שואלים כולם פה אחד, תוך הרמת גבה מתנשאת. אחרי אירועי חודש מאי 2005, אני חושב שהשאלה האמיתית היא "בשביל מי?"

בשביל כל אותם "אחים ואחיות" שלא מוכנים לעמוד בצפירה לזכר חללי צה"ל. בשביל כל המושחתים הגלויים-נסתרים שמרגלית את דנקנר כתבו עליהם וסחפו מדינה שלמה (אבל רק ליומיים). בשביל הרוצח של מעיין ספיר ז"ל. בשביל אדם שפותח באש על רכב עם 6 נוסעים? שאני אמשיך? האמת, שאין לי כח. בשביל מי?

גיא ליברמן

מדורים

3 ירוק בשטח

- אין תחליף לניצנים. אסף שמואלי
- תא בוגרים יוצא לדרך. אורית משעל
- הגרוב הירוק. רינת כהן
- ימים ירוקים. אבי כהן

9 כתבות כלליות

- ההיסטוריה חוזרת. רינת כהן
- 12 בעד ונגד : 4 דעות בנושא

גבולות האקטיביזם.

- פעולה ישרה. הדס זגורי
- הגיגים על פעילות בלתי חוקית. אסף שמואלי
- אני קיצוני. רועי (בורי) ברונשטיין
- רקע משפטי לפני שיוצאים מהבית. שגיא אגמון

15 בוער בעצמות

- עד מתי נחסום לעצמנו את הכבישים? לקראת יום התחבורה השני. שרית אדר

17 קמפיין עולמי

- כרטיס כניסה לת"א. מיה שליט

18 כיפה ירוקה

- סביבה ויהדות מתקדמת –או להיפך. תנחום יורה
- זיהום מים. הדס זגורי

20 בדעה ירוקה

- יומן מסע של פעיל מתוסכל. איתי מורשטיין
- השקט שלפני ההרס. אבי כהן
- נקודה למחשבה. טל כהן

22 רק בריאות

- פתיתי שפע. ורד לב

23 הודעות ודרושים

בשער: פעילי מגמה ירוקה עוצרים את הבנייה

בניצנים.

"ירוק ברשת" מתפרסם אחת לחודש. כמו יתר פעילויות הארגון, העיתון היא פרי פעילות התנדבותית.

ניתן לעיין בכל הגיליונות הקודמים של "ירוק ברשת" באתר מגמה ירוקה www.green.org.il

אנו רוצים להודות לכל האנשים והפעילים שעוזרים לנו בהפקת העיתון.

תודתנו לאתר רשת המתכננים של טובי אלפנדרי שמארח אותנו באתרו:

<http://plannersnet.ios.st/Front/Tools/homepage.asp>

אין תחליף לניצנים

התוכנית להעביר את מפוני גוש קטיף לאזור ניצנים דומה לזיקית הלובשת בכל יום צבע אחר. פעילי מגמה ירוקה המשיכו, זה החודש השני במאבק למען הצלת חולות ניצנים. גדעון שמואלי

הערה חשובה

מגמה ירוקה איננה נוקטת עמדה באשר לשאלת ביצוע תוכנית ההתנתקות. אישים רבים משני קצוות הקשת הפוליטית (עוזי לנדאו, אופיר פינס, עומרי שרון ועוד) מתנגדים להעתקת היישובים לחולות ניצנים.

8.5.05 הקמת אוהל המחאה בשטח המיועד לבנייה

10.5.05 הפגנה מול המועצה הארצית לתכנון ובנייה

20.5.05 "פינס עמוד על המשמר", נכתב בשלט שקידם את ביקור השר בניצנים (השלט נגנז)

רוב השבוע הכנו את מטלות ההגשה של הסמסטר השני, נוכחנו בהרצאות החשובות ועבדנו. בשאר הזמן הבטנו ארצה, אל החול. רגע לפני שמחריבים את משטח הדיונות הפתוח האחרון בישראל. פעילי מגמה ירוקה שואלים עצמם, כיצד השמורה של כולם נמסרת לקבוצה קטנה של אנשים על חשבון הדורות הבאים? כיצד פורצת הצעה פרטית את כל מסגרות החוק והתכנון? כיצד נמנעת צמיחה מערים וכפרים קיימים המשוועים למתיישבים חדשים?

הבלו של החול התגלגל תחת רגלנו, חדר מבעד לעורנו ונכנס אל תוך כפות הרגליים. מלמטה הוא עלה והתפשט בכל הגוף וחדר אל המוח- אנחנו הבנו. הבנו שהדיונות נמכרות תמורת "שקט תעשייתי" והרבה דולרים. בזמן שהפוליטיקאים משחקים בחול, החליטו הפעילים לקום ולעשות מעשה! מגמה ירוקה עוררה את חבריה; סטודנטים, אנשי ציבור, עמותות "ירוקות", אזרחים ואנשים שאכפת להם. אלפים הוחתמו על עצומה, זעקתם נחרטה על דפי העיתונות הארצית ונראה היה כי המזימה להקים אחד-עשר יישובים חדשים בלב פארק החולות סוכלה.

נאבקים בשטח

לא הספיקו העיתונים להגיע למחזור וצאו תוכניות אחרות, אותה גברת ליבנה, החליפה אדרת ויחד עם כרישי נדל"ן איימה פעם נוספת לבלוע את החוף. הפעם "רק" שלושה יישובי וילות חדשים. מי שמביט קדימה, מבין שהתוכנית זורה חול בעיני הציבור ושתוך שנים בודדות, יתווספו ליישובים אזורי מסחר, אזורי תעשייה וכפרי נופש. גם תוכנית בלהות שלישית גולגלה לפתחנו...

"וגרגירי החול עגולים הם – כביצי האבלים, כמזלם של בני אדם..." אמר פעם י"ל פרץ. לפעילי מגמה ירוקה יש אמירה אחרת, ביום ראשון, כ"ט בניסן (8.5.05) נטלו מתנדבי מגמה ירוקה אחריות, והקימו אוהל מאבק באזור המיועד לבנייה. במקום נעשו עבודות הסברה למקבלי החלטות כמו גם לאזרחים מן השורה. קשיים רבים ניכרו בדרך ומחסור בפעילים, הותיר לזמן מה את האוהל שומם (דבר שהסתיים בגניבתו!). עוד זה הולך וזה בא, החלו שואטים דחפורי הקבלן אל עבר פארק החולות.

בימים אלו ממש, התגלה במפתיע, כי הדחפורים נתקלים בסלע בלתי חדיר שעוצר את עבודות הבנייה. הם נתקלים בכור מחצבתם של פעילי סביבה, שפשטו על האתר המיועד לבנייה באישון לילה (תוכנית החירום "אמץ יתד" במהלכה נאספו כ-111 יתדות סימון מהשטח על ידי קבוצת פעילים

25.5.05 עוצרים את הדחפורים בידיים

עצמאיים) ושביום חוסמים בגופם את ההרס. "זה הזמן" הם קוראים בקול, "כאן ועכשיו אנו נלחמים את מלחמת הקודש למען ילדינו, למען ארץ ישראל, למען הסביבה, למען החולות!". בלי ספק יש כאן במרחקים איזה ים, מים שאין להם סוף - עשרות סטודנטים המטיים שכם אל שכם, שיוכלו להציל את השמורה. כי אין תחליף לניצנים !

חודש שני למאבק

קמפיין ניצנים בראשותו של אבי אזולאי, הפך בחודשיים האחרונים למרכז ההתעניינות של מגמה ירוקה. במהלך החודש מאי, הוקם אוהל מחאה בשטח המיועד לבנייה, התקיימו הפגנות, נאספו חתימות לעצומה המתנגדת לבנייה ונאספו חתימות של חברי מרכז מפלגת העבודה הקוראים להפסקת הבנייה בניצנים. עבודות הבנייה שהחלו לקראת סוף החודש, נעצרו לפרקי זמן קצרים בשלוש הפגנות שונות שהתקיימו בשטח. במהלך, עוכבו מספר פעילים לחקירה.

* גדעון שמואלי משמש כדובר תא באר שבע.

27.5.05 עוצרים את הדחפורים בפעם השנייה

תא בוגרים יוצא לדרך

מה קורה לפעיל מגמה ירוקה שסיים את לימודיו ועזב את הקמפוס ? האמת היא שרוב המקרים, אנחנו לא יודעים. בעקבות הקמתו של תא בוגרים, נוכל לשנות את המצב. אורית משעל

תא בוגרים נועד להוות מסגרת לבוגרי מגמה ירוקה, אשר סיימו את פעילותם בקמפוסים השונים ויצאו ל"חיים האמיתיים". לכל אחד מהבוגרים קיים כבר כיוון מקצועי או לימודי מסוים, ומגבלות הזמן והעומס מראים אותותיהם.. מטרת תא הבוגרים, מלבד מפגש עם חברים מהעבר, היא לגלות היכן נמצאים הפעילים כיום ובעיקר- מה הם עושים והאם (וכיצד) זה יכול לסייע ולקדם רעיונות סביבתיים.

לצורך המפגש הראשון, היה צריך קודם כל להזמין את הבוגרים (להזכירכם, מגמה ירוקה הוקמה לפני 8 שנים, ורשימת הבוגרים כוללת כ- 4500 רשומים). לצורך הזמנתם נרתמו רכזים לשעבר למשימת שיחזור שמות הפעילים המרכזיים מהתאים שלהם. משימה לא פשוטה, למי שריכז תא לפני 7 שנים, או למי שהיה צריך לעבור על רשימות של 1500 פעילים או יותר (כמו התאים של תל אביב וירושלים).

מפגש ראשון

ביום שישי, 20 במאי 2005, התקיים המפגש הראשון. המפגש החל באכסניית בני דן שבתל אביב וכלל הרצאה של ד"ר ליה אטינגר ממרכז השל בנושא "נחלת הכלל" או במילים אחרות- מה שייך לציבור וכיצד מוצרים שלא הגיוני לסחור בהם הופכים לאט לאט לנכסים פרטיים. לאחר מכן, התעדכנו המשתתפים בנעשה במגמה ירוקה (זו היותה הזדמנות לעדכן בוגרים ותיקים במיוחד, בכך שיש במגמה ירוקה "תא ארצי", ושהרכזים מקבלים מלגות...).

חלקו השני של המפגש נערך מעבר לכביש- בפארק הירקון. שם זכו המשתתפים לארוחת צהריים נעימה, ולאחר מכן דנו בקבוצות קטנות בהמשך הפעילות של תא בוגרים.

תא בוגרים אינו דומה לשאר התאים בקמפוסים, זאת כבר ציינו, ולכן ההתנהלות שלו תהיה שונה מהתאים הסטודנטיאליים. בוגרים רבים שהגיעו למפגש עוסקים, כך מסתבר, בנושאים סביבתיים. לכן יתכן כי בשלב הראשון נדאג לחזק את הקשרים החדשים- ישנים בינינו, ונראה איך זה יתפתח משם.

למפגש תא בוגרים הראשון הגיעו מעל 40 פעילי מגמה ירוקה לשעבר. אנו מקווים כי גוף זה יהפוך לחלק בלתי נפרד ממגמה ירוקה, ויהווה מקום להחלפת רעיונות, מידע ועשייה לעוד ועוד בוגרים שהיו- וימשיכו להיות- פעילים במגמה ירוקה.

*** אורית משעל ריכזה בעבר את ת"א ומרכזת כיום את תא בוגרים**

רינת כהן ותנחום יורה – משדרים גרוב ירוק

הגרוב הירוק

בכל יום ראשון בלילה משודרת ברדיו תוכנית בנושאי איכות הסביבה. תאמינו או לא, שדרניה הם אנשי מגמה ירוקה. אז מהו לעזאזל הגרוב הירוק ?
רינת כהן

בכל תכנית אנחנו עוסקים בבעיה סביבתית אחת עם ראיון של אדם מהשטח. עד היום נעשו תכניות על - רמת חובב, שפכים, חולות ניצנים, מחזור וזיהום אוויר. בנוסף, אנו מגישים "חדשות סביבתיות" ופינת "הידעת" ב- 60 שניות. לאורך התכנית המאזינים (ואנחנו...) נהנים מסוג מוזיקה שקשור לנושא בו אנו עוסקים. למשל בתכנית על המחזור השמענו מוזיקה ממוחזרת בלבד כלומר רימיקסים, קאוורים וסמפלינג.

"לא קל להיות בולדוג"

הרעיון לתכנית עצמה היה של תנחום, ואילולא יוזמתו ועקשנותו זה לא היה יוצא לפועל. אני מאוד שמחתי להצטרף כי עוד לפני שהגעתי ללמוד בהר הצופים, הייתי ברדיו והתלהבתי לראות שקיים דבר כזה באוניברסיטה, ושאני יכולה לשדר בו. זה דבר אדיר, אבל לבד היה לי ברור שזה לא יקרה וכשתנחום הציע את הרעיון שנעשה. ממש שמחתי. אין ספק שלשים את האוזניות, לגעת בכפתורים, להשמיע מוזיקה ולראיין ממש כמו בכל רדיו אחר זה כיף ומומלץ. לפני התכניות הראשונות אני ונראה לי שגם תנחום (ידבר בשם עצמו) היינו נרגשים ופחדנו שלא "לדבר מהדף". הכל היה כתוב... ואם למישהו היה אפצ"י והוא לא היה בתסריט... אסור היה להתעטש...

אבל עם הזמן וגם בזכות פידבקים והמלצות של אנשים, הבנו שכאשר אנחנו זורמים עם הדברים ופחות מקריאים מהדף, זה הרבה יותר נעים לשמיעה. משהו בסגנון ה"מילה האחרונה" מגלי-צה"ל שכל כך מוכרת לנו. מה שלא לקחנו בחשבון זה כמה קשה לעשות תכנית רדיו ועוד על נושאי סביבה, שלעיתים הם נושאים לוהטים... בקיצור ממש לא קל להיות בולדוג...

זה נראה פשוט - דיבורים, שירים וכיף חיים. אבל מכיוון שלקחנו על עצמנו לנסות להציג את הקרביים של נושאי הסביבה בארץ אנחנו חייבים להתכונן לתכנית כמו שצריך, להבין את הנושא כדי לא לעשות פדיחות ולא לדבר שטויות, והכי חשוב שכשאנחנו מראיינים את האנשים מהשטח שנדע אלו שאלות הכי ראויות, אקטואליות ונכונות לשאול, כי גם הזמן שלנו מוגבל.

רינת ! תשלטי בעצמך

ללא ספק, יותר קל ונעים לראיין אנשים "מהצד שלנו" כמו שראיינו את חבר הכנסת עוזי לנדאו בנוגע לחולות ניצינים או את מנכ"לית אדם טבע ודין בנוגע לזיהום אוויר. יותר קשה ומסובך לראיין את האנשים שאנחנו "אוהבים לשנוא" כמו את מנכ"ל רמת חובב. אין ספק

שאנשים העומדים בראש מפעלים גדולים לא "פראירים" ומתורגלים היטב בלענות גם על השאלות הקשות ביותר אבל אנחנו ממשיכים וזוכים לאמירות חשובות מדי פעם גם מאנשים כאלו.

ויש גם קטעים מצחיקים. כמעט כל תכנית היו קטעים מצחיקים שלרוב לא נכנסים לשידור. הייתה תכנית אחת שלא הספקנו להתכונן אליה כמו שצריך, וכך בעוד הקהל בבית נהנה ממוזיקה ערבה לאוזן, אנחנו היינו בשיא הלחץ והבלגן להתכונן לקטע הבא. עד כדי כך שכשהגיע תורי לדבר באמצע הדברים פשוט... לא יכולתי... והתפקעתי מצחוק... ניסיתי להפסיק וכשראיתי שאני לא מצליחה (וזה באמת לא מקצועי...) ביקשתי את עזרתו של עמיתי תנחום. אך, לצערי הוא היה שקוע בהתקף צחוק יותר חזק משלי. איכשהוא עברנו את זה והתנצלנו אחר כך. המפליא הוא, שמשום מה המאזינים אהבו את הקטע הזה יותר מהכל (לכו תבינו...). עכשיו אנחנו שוקלים לעשות את זה בכל תכנית.

- **רינת כהן ריכזה בעבר את תא בר אילן וכיום חברה בתא הר הצופים.**

הנה הם באים, השדים הירוקים : 4 קמפוסים חגגו יום ירוק החודש

פרט לכיף טהור, המטרה הראשית של "יום ירוק", היא המודעות של האנשים לסביבה בה הם חיים. מודעות הציבור לנושאי הסביבה השונים הכרחית בכדי ליצור מעורבות, אכפתיות ודעת קהל אוהדת בישראל. בעזרת רעיון "היום הירוק" בקמפוסים אנו מצליחים להגיע למספר קבוצות באוכלוסיה ולפתח בתוכם רגישות לסביבה. הקבוצה העיקרית היא קהל הסטודנטים בקמפוס, קבוצות נוספות הן הקהילות המקומיות הלוקחות חלק שותף בפעילות הסטודנטים ולבסוף, ולא פחות חשוב, חברות העוסקות בנושאי סביבה.

בדרך המהנה הזו, של יום מלא כיף ופעילויות, אנו משיגים עוד כמה יעדים כמו היכרות עם ארגוני סביבה שונים, שילוב הסביבה בחינוך והגברת המודעות לציבור ה"ירוק" ולכוחו אצל מקבלי ההחלטות וקובעי המדיניות. אז איפה היינו החודש ?

אבי כהן

תא ב"ש

אירועי היום הירוק התפרסו על פני שלושה ימים, ועסקו במגוון נושאים, ממקומיים ועד אזוריים וארציים. האירועים נפתחו ביום שני (16.5) כאשר עשרות סטודנטים יצאו רכובים על אופניים מאוניברסיטת בן-גוריון למסע ברחובות העיר, זאת בקריאה לפתח מסלול שבילי אופניים למען תושבי באר

דוכן שתילים – יום ירוק באוניברסיטת ב"ש

שבע. לאורך היום סטודנטים רבים בקמפוס, חתמו על גלויות הקוראות לשינוי הרכב המועצה התעשייתית ברמת חובב ועל עצומות נגד הבנייה המתוכננת בפארק החולות בניצנים. במסגרת שאר הימים נערכו פעילויות נוספות בקמפוס ובעיר - ביניהן: "שוק חופשי", תערוכת אמן העובד עם חומרים טבעיים, סדנה אומנותית ליצירת לוכדי חלומות, הרצאה מפי מטייל ביערות גשם והרצאה בנושא תחבורה. הענות הסטודנטים הגבוהה ביותר נרשמה למרתון סרטי "משפחת סימפסון" בנושאי סביבה. הפסטיבל הסתיים בסיוע מקומי נוסף - הקמת "גינה קהילתית" בשכונת מצוקה יחד עם מתנדבים מפרויקט "דירות פתוחות".

מסע אחר

הפקולטה לחקלאות רחובות

בפקולטה לחקלאות התקיים גם כן "שוק חופשי" שהיה לטענתם: "מוצלח במיוחד". במסגרת היום הירוק (18.5) רתמו פעילי המגמה את אל"ה (איסוף למען הסביבה) ויצרו גימיק מקורי ונחמד - כל מי שהביא בקבוק ו מיכל שחייב בפיקדון - קיבל 25 אגורות במקום. דווח על כמה זוכים בפרס הראשון... בנוסף לאלו הופעלו מספר דוכנים, כאשר לצד דוכן מגמה הירוקה פעלו דוכנים של "פעולה ירוקה", חברת "טיידי" המתמחה בשיווק מוצרי ניקוי ידידותיים לסביבה ודוכן קצת יותר תרבותי - התבצעה בו מכירת ספרים של ד"ר מרדכי העוסק בתחום רפואה אורגנית ואף עושה לה שם בספריו. בנוסף נכחה נציגות של "ספיי ישראל", אלו נתנו הסבר נרחב על עיקור וסירוס חתולים וכלבים.

יום ירוק בפקולטה לחקלאות

אוניברסיטת תל אביב

היום הירוק (19.5) נפתח בתחרות רכיבה על אופניים. 14 רוכבים ורוכבת הצטיידו באופני הקמפוס (כן, יש דבר כזה!) והתייצבו על קו הזינוק במטרה לזכות בפרס

הנכסף - כרטיס טיסה ללונדון! המסלול כלל 5 הקפות של בית התפוצות שה"כ כשני קילומטר, כולל טיפוס וירידה במדרגות. הפרס למקום השני היה קסדת רכיבה, ולמקום השלישי - תלושי קנייה על סך 100 ₪ בדיונון. השאר זכו לסיים את המרוץ על הרגליים...

דוכנים ביום ירוק - אוניברסיטת ת"א

המשך היום כלל יריד ארגוני איכות סביבה שהציגו את פעילויותיהם. בין המשתתפים: "ידידי כדור-הארץ המזרח התיכון", "החברה להגנת הטבע סניף ת"א", "אדם טבע ודין", עמותת "ים לכולם", "צלול", ו-תאבי"א ("תל אביב בשביל אופניים"). נציגים של חברת "דן" חילקו מפות קווי אוטובוסים, ונציגים של חנות האופניים "ספיד בייק" הציעו תיקון אופניים לכל דורש.

ה"שוס" של האופניים-כולם לקחו סיבוב

אטרקציה מיוחדת הייתה אופניים נמוכים לרכיבה בישיבה מלאה (מומלץ לכולם לנסות!)
עצומות הוחתמו לקידום תחבורה ציבורית, למניעת זיהום הים ולפתיחת חופי החצה ללא תשלום.
גם באוניברסיטת ת"א לא שכחו לקיים שוק חופשי תחת הסיסמה: "מביאים מה שלא צריכים, לוקחים מה שרוצים" - והכל בחינם.
על האירוע ניצחו פעילי מגמה ירוקה בת"א וחברי מועדון האופניים הקמפוס "הנעה אקדמית".

מכללת אורות אלקנה

למכללת אורות היה יום ירוק מיוחד במינו. ניתן לומר כי פעילי המגמה במכללה הטמיעו באופן משמעותי ורציני את חשיבות שילוב הסביבה בחינוך. פעילויות היום הירוק (18.5) של המכללה התרכזו בבית הספר הממלכתי של אלקנה.
בבית הספר הוקמו שלוש תחנות ביניהן עברו התלמידים, שוודאי שמחו לא ללמוד. בתחנה הראשונה התקיימה הצגה בנושא מחזור. תחנה שנייה הייתה סדנת יצירה אומנותית באמצעות חומרים ממוחזרים. התחנה השלישית והאחרונה התרכזו בהכנת סלוגנים וסיסמאות של נאמני סביבה. פרט לכיף ולהנאה במשך הפעילות

ילדי בית הספר באלקנה מוכשרים כנאמני איכות הסביבה

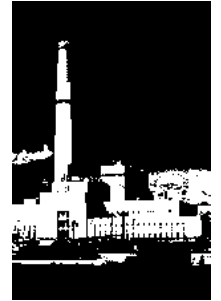
והיצירה, יכלו התלמידים להתגאות בעצמם כאשר הוענקו להם תעודת הסמכה כנאמני סביבה בסיכומה של הפעילות. 10 פעילות מגמה ירוקה, שהפעילו את היום הזה, הרגישו לרגע כמדריכות נוער מנוסות.

בסיכומם של ימים, המארגנים, המשתתפים והקהל הרחב מביעים את סיפוקם והנאתם. משפטים כמו "היה נפלא", הייתה היענות רבה", "נהנינו מהיום הזה" ו " ישראל על המפה" (בעצם זה לא מפה...) נזרקו לאוויר ותחת כל עץ רענן. כל הפעילים היו שותפים לכיף שהימים האלו יצרו ובעיקר מלאי סיפוק מעוד צעד המכוון למודעות סביבתית.
ככל שנרחיב את המעגל הירוק, נזכה הן לאהדת הציבור הרחב, והן להכרה בכח ובפוטנציאל שיש לסביבה ותומכיה מצד מקבלי החלטות וקובעי המדיניות. אלמנט השיווק והפרסום הינו בעל חשיבות רבה גם פה. כיום כל מוצר מצריך שיווק. הסביבה הינה גם כן מוצר, מוצר ציבורי. ככזאת על הציבור הנמצא בתוכה לדאוג לשיווקה. בהצלחה.

* אבי כהן פעיל בתא הטכניון, לומד תואר שני בתכנון ערים ואזורים בטכניון (עזרו בהכנת הכתבה גדעון שמואל, אורנה אידל, הדס זגורי)

ההיסטוריה חוזרת...?

ההיסטוריה חוזרת על עצמה: בשנות השישים עם הקמת תחנת רידינג - ובימינו עם הקמת התחנה הפחמית. פעם בתל אביב - היום באשקלון. מאבקים, הצטדקויות, מחטפים, התנגדויות - נקודות הדמיון בין שני המקרים הפתיעו את רינת כהן, ופתיעו גם אתכם. רינת כהן

"ההיסטוריה חוזרת" אינו רק משפט סתמי, אלא עובדה שהוכיחה את עצמה פעמים רבות בהיסטוריה האנושית, וכעת, גם בהיסטוריה הסביבתית הישראלית. במסגרת פעילותי במגמה ירוקה, נחשפתי למאבק המתמשך שהוביל הארגון בשיתוף גופים אחרים, ובהם גם ממשלתיים, נגד התכנית להקמתה של תחנת כוח פחמית נוספת באשקלון. המאבק מתנהל כנגד הגוף שיוזם ומקדם את הרעיון, חברת החשמל לישראל. במסגרת המאבק נעשו פעילויות רבות שנועדו לחשוף את הציבור באזור אשקלון לרוע, המתוכנן מתחת לאפס ללא שיתופם. זה רע, כי שימוש בפחם היא הדרך המזהמת ביותר כיום בעולם ליצירת חשמל, כי קיימות דרכים נקיות יותר, וכי שתי ארובות של חברת חשמל באשקלון כיום, הן נזק מספיק ומוכח לתושבי האזור. המאבק מתנהל במישורים רבים, כולל: הפגנות, החתמת עשרות אלפי אנשים על עצומות, העלאת הנושא בוועדות הכנסת, פגישות עם נציגי משרדי ממשלה, חברי כנסת ועוד. קל להיגרר לוויכוח בין הצדדים: האם הקמתה הכרחית כיום? האם יש בעיה אמיתית במשק החשמל בישראל? האם יש אלטרנטיבה אפשרית אחרת? האם הקמתה אכן כדאית כלכלית? או אולי תעסוקתית? ועוד. אך לא לשם כך החלטתי להפעיל את המחשב ולהתחיל לתקתק. במהלך שנות המאבק חשתי תחושת מחדל, תחושה ששוב אינטרסים כלכליים של גוף אחד הם אלה שקובעים את המדיניות בארצנו הקטנטונת והחבולה, ששוב נקבעות החלטות גורליות מבלי שהאנשים הנכונים יראו את העובדות הנכונות ויעצרו את הגלגל, שנמצא כבר במורד המדרון. חברת החשמל עם כוחה הרב שוב מקדמת בדרגים העליונים הקמת תחנת כוח, שרבים מתנגדים לה, והכול לטובת אינטרסים אישיים כלכליים ועל חשבון בריאות תושבי הדרום. האם לתחושת הדז'יה-ווי יש הצדקה? התשובה הברורה היא: כן!

היה היה לפני 40 שנה...

רובנו לא יודעים אבל אם תחזרו 40 שנה אחורה ותפששו בהיסטוריה תגלו שהיא חוזרת ובגדול כמעט מילה במילה. בשנת 1962 הודיעה חברת החשמל, שבדעתה לבנות בצפון תל אביב תחנת כוח חדשה בשם רידינג ד' (התחנה שמוכרת לכולנו...). לאחר 7 שנים מיום ההודעה היא אכן הופעלה לראשונה.

תחנת הכח רידינג (צילום : אסף אנגלקו)

ומה התרחש בשבע השנים הללו? האם התנהל הכול על מי מנוחות עד להקמה? ובכן, אותי הדהים לגלות, איך התנהלו אז המאבק והדיונים על הקמת התחנה כמעט באופן זהה למתרחש בימינו נגד התחנה באשקלון: אותם הסברים המנסים להצדיק את הקמת התחנה, אותם ציטוטים של מנהלי המאבק נגד חברת החשמל ואותה הרגשה, שהנה שוב בעל הכוח דורס בדרכו להשגת המטרה על חשבון אחרים.

השוואה בין אז לעכשיו : העבר וההווה בהשוואה פשוטה סעיף אחר סעיף:

1. התנגדות להקמה - בשנות ה-60' התנגדו גופי התכנון המוסמכים על פי החוק, התנגדות נמרצת לתכנית רידינג ושללוח מכול וכול. כיום מתנגדים להקמת התחנה ארגונים סביבתיים ואף משרדי האוצר, הבריאות ואיכות הסביבה, כאשר מגופי התכנון נשללה האפשרות להביע את דעתם בנושא.
2. קיצור הליכים - בשנות ה-60', לאחר שהבינה חברת החשמל כי גופי התכנון מתנגדים להקמה, וכי אין לה סיכוי לאשר את ההקמה בדרכים מקובלות, יזמה חוק מיוחד, שנקרא "חוק תחנת הכוח תל-אביב תשכ"ז – 1967". בחוק עצמו נאמר: "אם אושרה תוכנית תחנת הכוח, לא יהיו הקמתה, הפעלתה והשימוש בה טעונים רישיון, היתר, פטור, אישור וכיוצא באלה על פי חוק התכנון והבנייה...". לחוק כזה קראו רבים לפני חוק "אנטי-דמוקרטי", שהושג בתרגיל מלוכלך, ששום ממשלה לא תעז לחזור עליו שוב. ואני אביא כאן ציטוט שנאמר אז מפי חבר הכנסת יוסף תמיר: "מעולם לא החליטו כה מעטים להמטיר על כה רבים כמות מזהמים כל-כך גדולה...מעשה זה גובל בהפקרת הציבור וזלזול בבית הנבחרים".
האם במאבק הנוכחי כנגד התחנה הפחמית זכינו לשמוע את דעתם של גופי התכנון בארץ? לא. כשחברת החשמל הבינה, שיהיה לה קשה להעביר את הרעיון של התחנה הפחמית דרך הצינורות המקובלים היא החליטה להעביר את הדיון ואישור התחנה דרך הוועדה לתשתיות לאומיות, להלן הות"ל. הות"ל הוקמה במסגרת חוק ההסדרים לפני כשלוש שנים, ומטרתה לעקוף את גופי התכנון, לקצר תהליכים לפרויקטים גדולים ולאפשר קבלת אישור בהליך מהיר ומקוצר, ו"צאו לדרך"...
ובכך נמנעה שוב העברת התוכנית בהליך מסודר דרך גופי התכנון.
3. אינטרסים - אז מה היו הסיבות של חברת החשמל לקדם את הקמת התחנות לפני 35 שנה, ומהן כיום? אותן סיבות בערך. בשנות ה-60' צוטטה חברת החשמל בריש גלי, כי מטרתה היא "לשמור על מקום העבודה בתל אביב, שמשמש כמקום תעסוקתם הקבוע של העובדים בתחנות הכוח הישנות שעמדו לצאת משימוש". הסיבות הפוליטיות לקידום תחנת הפחם כיום הן, שהקמת תחנה כזו מבטיחה לשמור על נתח העסקת עוד ועוד עובדים והגדלת הכוח הפוליטי של ועד העובדים של חברת החשמל. שוב ושוב טובת עובדי חברת החשמל קודמת לכול.
4. בריאות - הדבר הבולט בשני המקרים הוא ההתעלמות של מקדמי רעיונות ההקמה מבריאות הציבור. בשנות ה-60' היו אלה תושבי תל אביב שנשכחו, וכיום זאת בריאות תושבי אשקלון, שמונחת על הכף.
5. לא מחכים לאישור סופי – ב-66' נודע, כי חברת החשמל החלה בבניית רידינג בתל אביב ללא האישורים הנדרשים בחוק. לאור התערבות מהנדס עיריית תל אביב הודיעה החברה בכתב, כי אמנם מבוצעות עבודות עפר במקום, אבל החברה לא תתחיל בשום פעולות בנייה לפני קבלת היתר בנייה כחוק. וכיום? כיום התוכנית בשלב הדיונים בוועדה לתשתיות לאומיות, וטרם אושרה סופית. כל זה לא מנע מחברת החשמל לצאת במכרזים להקמת התחנה, כאילו היה האישור כבר "מונח בכיסה".
6. ציטוטים – מאלף לקרוא את הפרוטוקול של מליאת הכנסת משנת 67' שכותרתו: "חוק תחנת הכוח תל אביב". בדיון

תחנות הכח באשקלון. האם תוקם ארובה שלישית?

שהתנהל אז במליאה נכחו מספר חברי כנסת, שהביעו את דעתם על החוק ועל מצב משק החשמל בישראל, והתרעומת על חברת החשמל ולחציה הייתה גדולה. מדהים איך מאז ועד היום דברים לא השתנו... קבלו את הציטוטים הנבחרים:

ח"כ רחל צברי (המערך):

"האם הנוק הבריאותי הנגרם מזיהום האוויר אינו גם נוק כלכלי האם התרופות, אשפוז הנפגעים, פגיעה בכושר העבודה של אלפי אנשים...אינם הפסד של מאות מיליוני לירות?"
"...ובכך מודים מנהלי חברת החשמל – קיים בזבוז בצריכת החשמל בארץ. בהדרכה נאותה של הצרכן ובאמצעות סידורים מתאימים אפשר למנוע בזבוז זה ולהקטין את העומס בשעות

השיא בתחנות הכוח עד-כדי מניעת הקמת תחנת כוח חדשה בשלב הנוכחי"

"בניו-יורק, למשל, מצב זיהום האוויר מתחנות הכוח הגיע לממדים כה מאיימים, עד כי נאלצו להפסיק את הפעלתן במזוט,

ובהוצאות עצומות וממרחקים גדולים מעבירים עתה גז טבעי להפעלת תחנות כוח אלו..."

ח"כ שלמה לורנץ (אגודת ישראל):

"לחוקק חוקים תוך חיתוך לפי גזרה של לקוח, אפילו המיוחס ביותר- זוהי חקיקה פסולה, פוגעת בדמוקרטיה ופרלמנטריזם"

ובתגובה לטענה, שללא התחנה לא יהיה חשמל בעוד שנתיים, אמר: "אם כך חושבת הממשלה לכלכל את ענייניה, אוי ואבוי לנו.

שאם לא נאשר משהו כשלוחצים על כפתור - סוף העולם... הממשלה או חברת החשמל הייתה חייבת לתכנן את העניינים ולא

לבוא ברגע האחרון ולהגיד: לא יהיה חשמל."

"האם גם במצרך יסודי כל-כך כמו חשמל אין תכנון?"

"מי קבע כמה שווה בריאות הציבור, לירה או 18 מיליון לירות?... אין מכה משותף בין בריאות הציבור לבין כסף"

אורי אבנרי (העולם הזה – כוח חדש):

"משרד הפיתוח מופיע פה, למעשה, כנציגות פרלמנטארית של קבוצת לחץ חזקה מאוד: חברת החשמל"

"קבוצת לחץ כלכלית גדולה, חברת החשמל, מעוניינת בהקמה מזורזת של התחנה הזאת, במקום המסוים הזה, מתוך האינטרס

של החברה"

"...שר בא ושר הולך, וחברת החשמל לעולם עומדת."

7. החלטה סופית – ההבדל היחיד בין שנות ה-60' לימינו הוא מבחן התוצאה. בשנות ה-60' הוקמה תחנת הכוח רידינג כ-

7 שנים מיום קבלת ההחלטה. בימינו המאבק נגד הקמת התחנה אומנם לא הוכרע סופית, אבל הקמת התחנה נדחתה הודות

למאבק עד 2012, מה שנראה בלתי אפשרי לפני כשנה. המאבק קשה אבל נושא פרי, ואם מנכ"ל משרד התשתיות הצהיר ש

"אני מאשים את הארגונים הירוקים בדחיית הקמתה של התחנה הפחמית", אפשר להיות גאים.

אז מה המסקנה?

משהו מפריע לכם? או אי-צדק

ניצב אל מול עיניכם? קומו ועשו!

זה אולי נשמע מתחנחן, אבל האמת

היא, שאמונה במאבקים ובצדקת

הדרך תסחוף אחריה אנשים

נוספים ותביא לתוצאות חיוביות,

גם כאלו שלא נראות מיד. הדרך

תהיה קשה אבל אל תאמרו נואש,

אפילו המאבק הוא מול טחנת

ההתפתחויות האחרונות בנושא התכנית להקמת התחנה אינן משמחות: כמו במאבקים רבים הסאגה מתמשכת עד בלי די והנה מגיע הסיבוב השני של המאבק. חברת החשמל הגישה בתחילת מאי את התכנית המלאה להקמת התחנה לוועדה לתשתיות לאומיות וקיבלה הנחיות להכנת תסקיר השפעה על הסביבה. המשמעות היא התקדמות משמעותית בתחום התכנוני, שמקרבת את תחילת הבנייה לשנה-שנתיים הקרובות. בנוסף, אמור להתחיל תהליך תכנון להקמת קו מתח נוסף של 400 קילו-ואט שיצא מהאזור ופירושו עוד הפקעת שטחים פתוחים (באזור שמורת חולות זיקים) ומפגע קרינה רציני ביותר באזורים מיושבים. פעילי מגמה ירוקה והציבור שהצליחו לעכב את התכנית ולשפר אותה מוכנים לסיבוב השני, בתקווה ואמונה שגם בו ננצח.

הרוח הגדולה בישראל – חברת החשמל. ההיסטוריה אכן חוזרת, אך התוצאות עשויות להשתנות.

- **רינת כהן ריכזה בעבר את תא בר אילן וכיום חברה בתא הר הצופים.**

תגובת חברת חשמל

אצל הגופים הירוקים, הן אצל הוטיקים שבהם, והן אצל אלה שמקרוב קמו, ההיסטוריה לא חוזרת, פשוט לאורך השנים, דבר לא

השתנה. אותן סיסמאות, אותם טיעונים, אותה התמקדות בנושאים שקל לתקוף אותם, במקום בנושאים הכבדים והחשובים באמת,

חוסר יצירתיות מחשבתית. רינת כהן עשתה עבודת איסוף חומר, ראויה לציון. אלא שהפוקוס נשען על סיסמאות ולא על עובדות.

הרשימה ממחזרת טענות מוכרות, ומתעלמת מנתונים חשובים, אשר מפריכים אותן, וחבל. חברת החשמל מתנהלת ופועלת כמתחייב

מחוקים ותקנות של מדינת ישראל, ועומדת בכל דרישות החוקים והתקנות, כולל עמידה בדרישות של אמנות בינלאומיות.

חבל שהגב' כהן, בלהיטותה לצאת למאבקים שאת סיבותיהם לא בדקה עד הסוף, בוחרת לכנות את חברת החשמל, "טחנת הרוח",

ומתעלמת מתרומתה הסגולית הגבוהה של החברה לפיתוח הארץ ולרווחת תושביה.

בעד ונגד. המדור מעלה לדיון נושאים שנויים במחלוקת סביב דרכי הפעולה שלנו וסביב מאבקים סביבתיים שאנו עוסקים בהם או עתידים לעסוק בהם.

החודש אנו מעלים לדיון את סוגיית האקטיביזם וגבולותיו. להדס זגורי חשובה הדרך, אסף שמואלי מתפלפל, בורי חולם על בוס גדול ושגיאה אגמון עם הזווית המשפטית. תיהנו

פעולה ישרה

הדס זגורי

כמו רובכם (אני מניחה), גם אני הגעתי למגמה ירוקה במטרה לשמור על איכות הסביבה. לא היה ידע מוקדם על התנהלות מגמה ועל דרך פעולתה. מה שכן ידעתי, זה שמגמה ירוקה הינו ארגון סטודנטים ארצי, הפועל ברמות שונות למען איכות הסביבה בישראל. שמירה על איכות הסביבה בישראל היא, לדעתי, מטרה חשובה - ולכן אני מוצאת את עצמי בארגון הזה, כותבת שורות אלו.

וונדליזם וכל סוג של השחתה מנוגדים לכל תפיסת עולמי. בתפיסה זו אין המטרה מקדשת את האמצעים, וכל האמצעים צריכים להיות כשרים. אני מתנגדת לפעילויות כגון גרפיטי והשחתת רכוש ציבורי, שעולות לעיתים לדיון בפורומים שונים במגמה ירוקה. להתנגדותי יש מספר סיבות:

- וונדליזם הינו פגיעה בסביבה - ארגון שפועל למען איכות הסביבה לא יכול להשחית, נקודה. זה מנוגד למהות שלו. ארגון כזה - פוסל את עצמו.
- זוהי עבירה על החוק בישראל - האוסר על השחתת רכוש ציבורי.
- כל פגיעה ברשות הרבים היא פגיעה בפרטים המרכיבים את הכלל. כולנו חלק מהכלל הזה, ולכן פגיעה ברשות הרבים היא בעצם פגיעה בעצמנו, בקרובים לנו, ובערכים החשובים לנו.
- אני חושבת שהדרך הנכונה והיעילה להעברת מסרים היא בדרך הישר, העוברת בגבולות החוק בישראל. ישנן דרכים רבות לפעילות כגון חינוך, הפגנות, עצומות, העלאת המודעות בציבור ובתקשורת ועוד.
- מגמה ירוקה מוכרת כארגון מובנה ומסודר, הפועל בשיתוף עם מוסדות, ארגונים, חברי כנסת, אוניברסיטאות, מוסדות חינוך ועוד. שימוש בוונדליזם כדרך פעולה פוגע בדימוי של מגמה בגופים אלו, ועלול אף לפגוע בשיתוף הפעולה שלנו איתם.
- טיעון אחרון - שהוא בנימה אישית ונאמר בקושי רב - אני לא רוצה להיות שותפה בארגון המאמץ דרך פעולה זו לצורך העברת מסרים.

הגיגים על פעילות בלתי חוקית

אסף שמואלי

את יום שני ה 16.5.2005 התחלתי ברבע לארבע בבוקר, כשנסעתי לזרוק ילדים ממתקן אומגה בבי"ס הריאלי בחיפה. את הדרך חזרה עשינו במהירות, שכמעט עלתה בחייו של רוכב אופניים מטומטם ובכמה תאונות שרשרת, הסיבה - הרצון של כל עם ישראל להגיע הביתה בסוף יום עבודה מפרך, לפני שהעוצר, או יותר נכון חסימת הכבישים של מתנגדי ההתנתקות תתחיל. אין בי ספק כי בפעילות אקטיביסטית המטרה היא לא רק להיכנס לתקשורת, אלא גם לזכות באהדה ציבורית אבל אני לא בטוח כמה תומכים חדשים, מקרב הנהגים, השיגו חוסמי הכבישים למאבקם. אני מזכיר לכם כי "אנרכיסטים למען הגדר" מצליחים לזכות בנתח תקשורת, אבל זה לא עוזר להם לשנות את דעת הקהל, כי הם מקבלים סיקור לא אוהד מהתקשורת הישראלית.

בשאלת ההתנתקות סימנו המתנחלים את ראש הממשלה כיריב. אבל בפעילות חסימת הכבישים, הם פעלו נגדנו, ציבור הנוסעים בדרכים. המתנחלים אכן נכנסו לתקשורת ודובר על הפעילות האקטיביסטית שלהם, אבל בתיאור נקודתי בלבד: "צומת מורשה נחסם \ נפתח לתנועה" ולא בדיון רחב, הנוגע לשאלת ההתנתקות. ומה לגבי שאלת האחריות? מה היה קורה אם אנשים היו מתים רק משום שרכבי פינוי לא יכלו להגיע לאירוע תאונת דרכים \ אירוע לב או ממנו לבית חולים כתוצאה מהפקקים, מי היה לוקח את האחריות על כך? איך זה היה משפיע על המשך המאבק ועל הדימוי התקשורתי של הפעילים?

אני מאמין

הדיון הקצרצר בשאלת חסימת הכבישים, העלה בעצם מספר שאלות שצריך לשאול לפני פעילות אקטיביסטית: מהי המטרה? כיצד אני משיגה הד תקשורת שמביאה לדעת קהל חיובית? ומהו גבולות האחריות שלי כפעיל וכארגון, כי הרי כולנו יודעים שבמגמה ירוקה אין אחראים... הרי רק במקרה עברנו בשכונה של אריק עם שלטים נגד "תוכנית ההתנתקות מחולות ניצנים". תראו, מגמה ירוקה היא עבריינית חוק סדרתית, אנחנו מכופפים את החוקים כמו כל אחד במדינה הזאת שנהג מעל המהירות המותרת. כל הפגנה שלנו, מסתתרת תחת החוק של הפגנה היא מעל חמישים איש ובעצם כמו כל

זוהי דעתי, וכן דעת פעילים נוספים שעיימם דנתי בנושא. נושא זה הולך לעלות בפגישות הרכיזים הבא. על כן אתם, הפעילים, יכולים לפנות לרכיזים שלכם בנושא זה, על מנת שייצגו אתכם כראוי בדיון. וכן, תגובות יתקבלו בשמחה למערכת העיתון. בשאיפה ל-פעולה ישרה...

***הדס זגורי מרכזת את תא מכללת אורות באלקנה**

אני קיצוני

רועי (בורי) ברונשטיין

אנשים הפועלים בשם איכות הסביבה, באים מתוך הרעיון של השוויוניות והמחשבה החברתית. כך שבעצם אפשר להגיד, שפעילים סביבתיים הם קודם כל פעילים חברתיים. (אינני מתכוון לפעילים המופעלים בכסף על ידי פטרון כלשהו) זה הבסיס לכל המאמר, והנה עוד משהו חשוב : לפני יום העצמאות שוחחתי עם אחת הפעילות המרכזיות במגמה ירוקה. היא אמרה לי שהדגל כבר לא מהווה בשבילה סמל לאומי. לא

אזרח אחר במדינה הזאת, אנו עושים מדרג חוקי, כי ישנם חוקים וישנם חוקים. אך צריך גם לבדוק את שאלת הכדאיות. לחסום כבישים באופן גורף התשובה היא לא, לחסום את כביש 6 - יש סיכוי, גם כך הוא יהיה פקוק עוד כמה שנים. לשפוך שמן רותח ודוקרנים על הכביש - לא, לשפוך טון קומפוסט בכניסה לרמת חובב - למה לא ? האקטיביזם של מגמה ירוקה צריך להיות מורכב ממחשבה מקדימה, ממטרה, ממסרים ממוקדים וכבוד לאנשים. דרך אגב, הומור על מנת להראות את האבסורד שהביא אותנו לעשות מעשה, גם לא יזיק. כל עוד נמשיך להתחשב בעקרונות אלו, הגבולות הם די רחבים. הארגון שלנו מבוסס על סטודנטים במהותו. הכמיהה החברתית - תקשורתית לדימוי סטודנטים, צעירים, אידיאליסטיים, אקטיביסטים, מאפשרת סבלנות וסובלנות גדולה יותר כלפי הפעילויות האקטיביסטיות שלנו, או כפי שאמר לי פעם מרצה שלי : "אתם סטודנטים, מצפים ממכם שתעשו דברים חריגים" וכן, אם תהיתם, דברים חריגים הם לא תמיד חוקיים, אבל היי, גם לבנות בניצנים זה לא כל כך חוקי.

*** אסף שמואלי משמש כדובר מגמה ירוקה**

בגלל שהדגל עשה משהו, אלא בהתנהלות של גורמים ובראש ובראשונה אנשים שפועלים למען המדינה. בקיצור - שחיתות (לעיתים צריך להזכיר לאנשים שעובדים בשביל המדינה שהם עובדים בשביל המדינה ולא עובדים עליה...)

"אצלנו הכל הצגה לתקשורת"

אז כן, אני קיצוני - לא קיצוני כנער מתבגר שרואה פתרונות בשמאל קיצוני וימין קיצוני, אלא קיצוני כי אני לא צופה אופטימיות במאבקים העכשוויים - הסביבתיים והחברתיים. השינוי יהיה לדעתי רק אחרי שיגיע בום גדול !!! מהבום הזה אני מפתח, גם בגלל מה שיהיה אחר כך וגם בגלל שמיום ליום אני רואה בכך את הפיתרון היחיד. אני כותב את הדברים האלה על סמך תיאוריות, עדיין לא עשיתי פעולה שהייתי מגדיר כקיצונית. אני יכול להיזכר בפעולה הראשונה שעשיתי, בסביבות גיל 15. הסתובבתי בכמה לילות לא רצופים בכיכר המדינה וריססתי על חנויות עם ספריי וצבע "למי נחוץ תוצרת חוץ", "אני קונה תוצרת הארץ" וכו'. הפעולה לא שינתה דבר, אלא רק סיפקה את הפורקן שלי ומזה צריך להיזהר, אנשים שעושים הפגנות, פעולות אקטיביסטיות וכו' בגלל פורקן אישי שלהם לא בעצם עושים זאת בשביל המטרה (אבל ככה הם מאמינים) לכן אני לא משתף במהפכה עם צעירים מתלהבים אלא עם אזרחים הגונים שעברו מספיק והרבה בחיים שלהם. ולמה אני כותב זאת, כי אחרי הכתבה ב"בולדוג" על ה"פזומטר" ב"פז" כל כך רציתי לשפוך דלק במשרדי הנהלת "פז" ופשוט להדליק את זה... אבל כמו הרבה דברים שמתפתחים במוח, בסוף גם זה נשאר רק במוח (כי אם הייתי עושה את זה כנראה שאת השורות הללו הייתי כותב מהכלא). המאבקים שלנו לא מורגשים. הם הכל הצגה לתקשורת. אני לא עובד בשביל התקשורת - אני שונא תקשורת. אני שואף לפעולות שפעילים ירוקים עושים באנגליה ובארצ"ב ובעוד מדינות. פעולות שהם על סף סכנה לציבור וכן, אני יודע שזה מוציא אותנו לשוליים - אבל אולי בזה שנמתח את השוליים - המרכז יהיה ירוק יותר (ופחות מושחת). אנגליה וגרמניה נחשבות למדינות יותר ירוקות מישראל. שם יש פעילים שאין להם בעיה לחסום חנויות מסוימות או אפילו לשרוף אותן (סוכנויות לרכבי שטח למשל). גם אין להם בעיה להתפרע ולעשות דברים על גבול הטרור. בארץ אני מודה זה יותר קשה, אבל בהחלט אפשרי.

שחיתות בכל מקום

ניצנים, כלובי הדגים, מאבקים בחברת החשמל, מאבקי תחבורה ובכלל כל מה שקשור למשרד ממשלתי קשור תמיד בשחיתות. דברים לא נעשים במדינה שלנו כמו שעומרי שרון (שעדיין לא הבנתי איך אנחנו מתקשרים איתו) אמר "בישראל לא צריך חוקים צריך לאכוף אותם". אבל זה כמובן לא נעשה, כלובי הדגים לא חוקיים כבר כמה שנים אבל כלום ! זה בדיוק המצב בחברת חשמל, במשרד התחבורה, במשרד השיכון ובמשרד התשתיות (בעצם בכל המשרדים). יושבים אנשים שהורסים את המדינה ופוגעים באזרחים.

מקבלים כסף מהצד, עוזרים למקורבים, מזרזים תהליכים מתעלמים מאנשים אחרים ומגורמים סביבתיים, מתעלמים מהעתיד של כולם (חוץ מהילדים שלהם) ומתעלמים מהטבע. איך אצפה בבתי המשפט שיעזרו לי, אם פשעים של הצווארון הלבן נעלמים תוך דיונים ארוכים, זיוני שכל של עורכי דין ועונשים קלים.

אז איך אני לא אהיה קיצוני איך אני לא יכול לחשוב על הפיכה (הבום מההתחלה). אני יודע שיש עוד הרבה אנשים שחושבים כמוני, אני יודע שהם מסתירים את זה בליבם – זה טוב אני שמח שהם מסתירים ומדי פעם מדברים על זה כי יום אחד זה יצא כמו גדול !!!

*** הכותב לא פעיל בשום תא. פעיל עצמאי שלא עושה בעניין שום דבר ומדי פעם עושה משהו, בינתיים לומד באחוזה.**

רקע משפטי לפני שיוצאים מהבית

נתחיל בהבהרה: מגמה ירוקה מעולם לא עשתה פעולה כלשהי בניגוד לחוק; כל פעילי מגמה ירוקה הם שומרי חוק קפדניים, ואף אחד מהם מעולם לא עבר ברמזור באור אדום, אפילו כשהעביר זקן את הכביש; כולנו מגנים בכל לשון של גינוי כל פעולה בלתי חוקית, ודבר כזה לא עלה מעולם על דעתנו; תמיד שיתפנו פעולה באופן מלא עם הגורמים הרשמיים במדינת ישראל, ובכלל כולנו אוהבים את המשטרה.

שגיא אגמון

אקטיביזם מבחינה משפטית

טוב, מה זה אקטיביזם? מבחינה משפטית, אין למונח הזה משמעות. באחד מפסקי הדין המעטים שבאמת התייחסו לפן האידיאולוגי של העבירה נכתב "אין כל קסם במלים 'עבירה אידיאולוגית'. עבירה היא עבירה, ויש להעניש את מבצעה בהתאם לחומרתה ולנסיבותיה". אבל אם נתייחס לדברים כפשוטם, נגלה תופעה מעניינת. בממוצע, כ-92% מהתיקים הפליליים מסתיימים בהרשעה. לכן מעניין שלפחות לפי פסקי דין שפורסמו, אחוז ההרשעות על התקהלות אסורה (כפעילות אקטיביסטית שרירותית) מגרד את ה-30% מלמטה. איתמר בן גביר, אביגדור אסקין, יהודה עציון וחברותיהם – כל הגידאיות של ההתנתקות – מגיעים לבתי משפט ומזוכים פעם אחר פעם, גם בהפגנות אלימות. למה, בעצם ?

איפה המשטרה בעניין

פקודת המשטרה (יש דבר כזה, שריד מתקתק של חקיקה מנדטורית) קובעת, שתהלוכה (שהיא הליכה של אנשים ממוקם למקום, או "כוונה להלך"), או אסיפה (שהיא התקהלות אנשים לשם דיון, נאום או הרצאה פוליטית) של 50 איש ויותר דורשת אישור משטרה. מתברר, שהפגנה שאינה אסיפה ואינה תהלוכה, "עצרת מחאה" בלשון העם (למשל, סתם עמידה עם שלטים בצד הכביש) לא דורשת היתר, גם כשמדובר ביותר מ-50 איש. תודו, שאת זה לא ידעתם. לעומת זאת, חוק העונשין קובע, שהתקהלות של 3 אנשים ויותר, אפילו למטרה כשרה, היא עבירה, אם היא בוצעה בנסיבות, שיש יסוד סביר לחשש, שהמתקהלים "יפרו את השלום" או יגרמו לאחרים לעשות זאת. למתעניינים, העונש הוא שנת מאסר. מה זו בעצם "הפרת השלום"? הפסיקה פירשה את המונח הזה כביצוע עבירה אחרת (למשל, הפרעה לנתיבי תחבורה). אם אין עבירה, אין התקהלות אסורה. פשוט וקל. לעומת זאת, נפסק גם, שהפגנה ליד ביתו הפרטי של עובד ציבור (להבדיל ממעון ציבורי, כמו משכן הנשיא, או ממוקם עבודה) היא עבירה של פגיעה בפרטיות, ולכן זו עשויה להיות התקהלות אסורה. לתשומת לבו של כל מי שמתגעגע לחוות השקמים.

שורה תחתונה

תכליס, המערכת הפלילית לא אוהבת להתעסק בקטנות. אף אחד לא ילך להתעסק בהתקהלות, שלא הופכת להתפרעות. למשטרה ולבתי המשפט יש דברים יותר טובים לעשות. ברוב המקרים, כשכבר העמידו מישהו לדין, זה היה, כשהדביקו יחד התפרעויות, התקהלות אסורה, השחתת רכוש ציבורי ותקיפת שוטרים. אז מי שרוצה להיות בראש שקט, צריך רק להוריד קצת ראש, לא לעשות בלגנים ולהמשיך את הפעילות האקטיביסטית בצורה חוקית – יש שם כר רחב מאוד. לעומת זאת, אם כולם יהיו ילדים טובים, לא תהיה לי עבודה. אני לוקח ימבה כסף על מעצרים. אז יאללה, חבר'ה, להתחיל להתפרע.

*** שגיא אגמון הוא עו"ד העוסק בנושאי איכות סביבה וזכויות בעלי חיים, ופעיל בתא תל אביב של מגמה ירוקה.**

בוער בעצמות. פתחתם בקמפיין חדש, יש אתר אינטרנט מעניין שעוד לא גילו אותו, זקוקים לעזרה במאבק פרטי? שתפו אותנו

עד מתי נחסום לעצמנו את הכבישים?

la Semaine européenne de la mobilité...Car Free Day... Dia Sin Carro

יום תחבורה ציבורית השני בפתח- חו"ל בתל-אביב?

שרית אדר

אני נוסעת באוטובוס, מסתכלת מסביבי. מי אני רואה בו? ילדים, נוער, סטודנטים וקשישים. יש גם כמה אנשים בגילאי הביניים. בטח אין להם כסף לאוטו, מסכנים. אל דאגה, יום יבוא והם יאספו מספיק כסף לקנות אחד, או יקודמו ויקבלו רכב מהעבודה.

החזון שלנו: לשנות את סדרי העדיפויות התחבורתיים במדינה, ולהגיע למצב שהתחבורה הציבורית תהיה

כל-כך טובה, שאנשים פשוט יעדיפו להשתמש בה ולהשאיר את הרכב בבית. נשמע בדיוני? יש מקומות בהם מדובר במשהו טבעי. בקרוב אצלנו.

חגיגות תחבורה בעולם

במדינות רבות מציינים את ה-mobility week שמתחיל בתאריך 16.9 ומגיע לשיאו ב-22.9: צרפת, איטליה, שוויץ, ספרד, אוסטריה, דנמרק, גרמניה, שבדיה, בריטניה... בשנה שעברה השתתפו 1072 ערים ביום "In town, without my car!", ו-350 ערים ב-European Mobility Week

מומלץ לבקר באתר: <http://www.mobilityweek-europe.org/>

מה שמקובל במרבית המדינות המשתתפות הוא יום או שבוע שלם של נסיעה חינם בכל כלי-התחבורה (כולל חניה חופשית בחניוני "חנה וסע"), מלווה בפעילויות תרבותיות, ספורטיביות ועסקיות, במטרה להפוך את היום לאירוע חווייתי ולעודד את התושבים לגלות מחדש את עירם.

הנושא המרכזי השנה הוא "**clever commuting**" (הידעתם? יוממות = נסיעת אדם יום-יום לעבודתו מחוץ למקום מגוריו וחזרתו בערב לביתו).

ואצלנו...

ב-22.9.04 נחגג בישראל לראשונה יום תח"צ, ביוזמת מגמה ירוקה בשיתוף עם תחבורה היום ומחר, החברה להגנת הטבע, משרד התחבורה, ומפעילי התחבורה הציבורית.

ומה היה שם?

- נסיעה חינם בתח"צ בערים הגדולות בקווים הפנימיים מהשעה 15:00 ועד סוף השרות.
- אירועים ציבוריים התקיימו ברחבת רכבת מרכז בתל אביב וברחבת התחנה המרכזית בירושלים. שירים בנושאי תח"צ הושמעו ברמקולים. מאפרי גוף של ירין שחף איפרו מתנדבות אמיצות שהתערטלו למחצה. קבוצת נערים בעלי כשרון תיאטרלי מחוגי-הסיירות התחפשה לתושבי מדינות שבהן התח"צ מפותחת, אשר מקטרים ומתנשאים

זוכנים מיום תחבורה ראשון - 2004

בחן על המקומיים. היו דוכנים של אגד ודן. פעלולנית על קביים עשתה ג'אלינג.

- לראשונה נפגש פורום מנכ"לים של מפעילי התח"צ עם משרד התחבורה והארגונים הירוקים (ראו כתבה בגיליון הקודם עמ' 10-12).
- היו כתבות לאורך השבוע ובאותו יום בעיתונים, פורטלי-האינטרנט וברדיו. ברשת ב' היו תוכניות-עומק וקדימונים.
- פעילי מגמה ירוקה וחוגי-הסיירות לבושים בחולצות של יום תח"צ עלו לאוטובוסים, איחלו יום תח"צ שמח לנוסעים, חילקו להם פליירים וסוכריות והחתימו אותם על עצומה לשיפור התח"צ).
- רכב ספארי מחופש לרכבת קלה נסע על ציר אבן-גבירול בת"א והחתים אזרחים על עצומה לקידום הרכבת הקלה.

ה"רכבת הקלה" שלנו. יום תחבורה ארצי 2004.

קדימה - לעבודה!

השנה יום תח"צ יתקיים בתאריך 22.9.05 כמובן. יום חמישי, סמנו ביומנים מיד!
צוות תחבורה ארצי כבר התחיל להתכונן. הרעיון הוא ללכת על זה בגדול (והפעם עם תקציב מכובד): נסיעה חינם כל היום ובכל הארץ (גם ברכבת ובמפעילים המופרטים), אירועים גדולים, תפאורה מרשימה, כוח-אדם גדול (כולל תנועות-נוער), גיוס סלבריטאים, הופעות בתקשורת (כולל דיווחים מחו"ל)...
הפעלת לחץ על פורום המנכ"לים של התח"צ (אשר יפגש באותו יום בפעם השלישית) על מנת לקדם במרץ את היעדים עליהם הוא שוקד: מוקד מידע טלפוני ואינטרנטי משולב ע"פ הניסיון של מערכות דומות בעולם (<http://fahrplan.sbb.ch/bin/query.exe/en>)

כרטוס משולב וקישוריות בין אמצעי התחבורה השונים, אינשאללה, כן יהי רצון, ואמרו אמן.

גם אתם יכולים לעזור

אם יש לכם רעיונות, אם יש לכם כישרון, אם יש לכם קשרים, אם יש לכם רצון טוב – אנו זקוקים לכם.
לפרטים נוספים: רחלי 052-4334739

ביחד מסייעים את התחבורה הציבורית קדימה!

* שרית אדר היא פעילה בתא ת"א ופעילה בצוות תחבורה ארצי (תודה לדוד רובינשטיין שעזר בכתיבת הכתבה).

כרטיס כניסה לתל אביב

לשלם אגרה כדי להיכנס לתל אביב ברכב במהלך שעות העומס? בערים אחרות בעולם זה עובד.

מיה שליט

לאחרונה הועלתה הצעה להטיל אגרת כניסה לתל אביב ("אגרת גודש"): כלי-רכב, שייכנסו למרכז תל אביב, יתבקשו לשלם אגרה בסך 15 ₪, וההכנסות יופנו לטיפול בזיהום האוויר ולפיתוח תחבורה ציבורית. האגרה לא תחול על תושבי תל אביב.

אגרה בתל אביב???

ההצעה, שהגיעה מצד גורמים ירוקים בעיריית תל אביב, עוררה דיון נרחב. לטענת יוזמי ההצעה, מס כזה עשוי להפחית את מספר כלי הרכב במרכז תל אביב באופן דרמטי (30% פחות!), ועל-ידי כך להקל את מצוקת החניה, עומס התנועה וזיהום האוויר בתל אביב. גורמים אחרים מצדדים בהטלת האגרה, אך רק לאחר קיום אלטרנטיבה אמיתית להגעה ברכב למרכז העיר, דהיינו שיפור תשתית התחבורה הציבורית. וכצפוי, יש גורמים המתנגדים לאגרה ושוללים את הרעיון מכול וכול.

אגרת גודש היא אגרה שמבוססת על עקרון "המזהם משלם". כל כלי-רכב שנמצא על הכביש גורם לבעיות כמו זיהום אוויר ופקקי תנועה, בעיות, שיש להן עלויות כלכליות. הרעיון הוא לתמחר את העלויות הכלכליות האלו ולהטיל את העלות על בעל הרכב. הכסף, שנגבה, משמש להתמודדות עם בעיות אלו (כגון שיפור התחבורה הציבורית). הטלת העלויות על הנהגים גורמת גם להגברת המודעות למחיר האמיתי של השימוש ברכב.

נושא אגרת גודש אומץ זה לא מכבר על ידי ערים אחרות ברחבי העולם כשיטה להתמודד עם בעיות שנוצרות על ידי עומס כלי-רכב (ראו מסגרת). ברוב המקרים מדובר בערים, שבהן תנועת כלי-הרכב מהווה מטרד (תסכימו אתי שההגדרה הזו מתארת גם את תל אביב שלנו...), והאגרה נבית בד"כ בימי חול ובשעות העומס. בחלק מהמקרים הצליחה האגרה לצמצם את מספר כלי-הרכב, או את זיהום האוויר, או במקרה הטוב את שניהם. במקרים אחרים האגרה נכשלה במילוי תפקיד זה. לפניכם 2 דוגמאות מפורסמות.

לונדון כמו בשנות ה-80

אחת הערים המפורסמות, שהוחלה בה אגרת גודש הוא לונדון. האגרה כוללת אזור של 21 קמ"ר במרכז לונדון. תוקף האגרה - במהלך ימות השבוע בין השעות 07:00-18:30.

האגרה נכנסה לתוקף בפברואר 2003, אחרי שראש עיריית לונדון, קן ליווינסטון תמך בה בתוקף והתעקש על קיומה. ההחלטה על אגרת עומס היא החלטה מאוד לא פופולארית מבחינה פוליטית, מה שאומר, שהבוחרים שלך עשויים להצביע נגדך בבחירות הבאות. מהבחינה הזו קן ליווינסטון כבר ניצח - הוא נבחר לקדנציה נוספת, כשאת ההתנגדויות, שהתעוררו עם יישום האגרה כבר לא שומעים היום בלונדון. נהפוך הוא - לאחרונה הוחלט לעלות את סכום האגרה מ-5 ליש"ט (כ 42 ש"ח) ל-8 ליש"ט (כ 68 ש"ח), ולהגדיל את גבולות האזור, שתחול בו האגרה.

איך זה עובד?

הגבייה נעשית באמצעות מערכת אוטומטית, וניתן לשלם בדרכים רבות, מהוראת קבע ועד תשלום בהודעת טקסט.

ברחבי איזור הגבייה מותקנות מצלמות, המתעדות את מספרי הרישוי של כלי-הרכב. מספרי הרישוי המצולמים מוצלבים עם רשימת האגרות, ששולמו באותו יום. אם לא שילם בעל מספר הרישוי באותו יום עבור הכניסה למרכז לונדון, הוא מקבל הודעה על כפל קנס. הקנס ממשיך להכפיל את עצמו עד שבעל כלי-הרכב משלם. כחשובים על זה בליש"ט, המשמעות ברורה - שלם או משכן את הבית.

אגרת גודש - לונדון

האם האגרה משיגה את מטרתה? התשובה היא – כרגע, באופן חלקי. הנתונים של Transport for London מראים ירידה של כ-30% בעומס התנועה במרכז לונדון, מה שמביא את רמת תנועת כלי-הרכב בלונדון למצבה באמצע שנות ה-80... למעשה, מסתבר שהתוכנית זכתה להצלחה גדולה מהמשוער: בפועל מספר הנהגים, שמצאו פתרונות חלופיים (מעבר לתחבורה ציבורית, נהג תורן וכו') היה גדול מהצפוי, כך שהסכום, שהתקבל מהאגרות, היה קטן מהצפוי... מצד שני, הנתונים מראים, שעד עכשיו הירידה ברמת זיהום האוויר היא לא משמעותית. נתון זה עשוי להשתנות עם הזמן.

נהגי סינגפור משלמים אגרת גודש מאז 1975

נושא אגרת הגודש אינו חדש בסינגפור – אגרה כזו פעילה מתחילת שנות ה-70. הפעלת האגרה הפכה ממוחשבת בשנת 1998, וכיום יש בכל כלי-רכב יחידת תשלום ממוחשבת. מחקר משנת 2002 טוען שבעקבות הפעלת השיטה הממוחשבת פחת העומס ב-10%-15%. שעות הגבייה הן בין 00:00-19:30, והתשלום שנגבה אינו אחיד – התשלום הגבוה ביותר נגבה בשעות הכי עמוסות. זאת ועוד: גובה האגרה נקבע לפי מדידות של המהירות הממוצעת של כלי-הרכב (מהירות גבוהה – סימן שאין פקקים – משלמים פחות).

איך זה עובד?

בניגוד ללונדון, אזור הגבייה הוא קטן יותר, והתשלום אינו יומי אלא מתבצע, בכל פעם שכלי-רכב עובר בנקודת תשלום. יש לציין, שנקודות התשלום, הממוקמות אסטרטגית ברחבי העיר, הן אלקטרוניות, והתמסורת בינן לבין כלי-הרכב נעשית בצורה ממוחשבת. הנהגים משלמים על ידי טעינת כרטיס בכסף (כמו talkman). ומה קורה, כשאינו כסף בכרטיס? הנהג מורשה לעבור אבל נאלץ לשלם קנס. כך גם במקרה שאין ברשותו יחידת התשלום הממוחשבת.

כך זה עובד בסינגפור

ההבדל הגדול בין השיטה החדשה, המופעלת בסינגפור מ-1998, לשיטה המופעלת בלונדון, היא תכיפות התשלום. בלונדון תשלום האגרה מקנה לנהג כניסה יומית ברכבו לאזור הגבייה ללא הגבלה. כך שנהג, שקפץ לכמה דקות לאסוף את הילד מהגן, ונהג, שנוסע הלוך ושוב במרכז העיר כל היום, משלמים אותו דבר. בסינגפור הנהג משלם בכל פעם שהוא עובר בנקודת תשלום. לטענת רשות התחבורה הסינגפורית מערכת זו הוגנת יותר כיוון שמי שתורם יותר לעומס התנועה משלם יותר, וכך מודעות הנהגים למחיר האמיתי של הנהיגה גוברת.

* מיה שליט חברה בתא ארצי ומשמשת כעורכת משנה ב"ירוק ברשת"

כיפה ירוקה. מדור המעלה סוגיות שונות ביהדות ואיכות הסביבה

סביבה ויהדות מתקדמת – או להיפך

תנחום יורה

פרשת בחוקותי

התורה תמיד מנסה לקשר בין האדם למעשיו, הן מבחינה בריאותית, הן מבחינה כלכלית והן מבחינה ביטחונית. אם האדם שומר מצוות וירא אלוהים הוא זוכה גם לבריאות, גם לפרנסה טובה וגם לביטחון ואם לא אזי לא. לפחות ככה המצב בתיאוריה. פרשת בחוקותי מפרטת לנו את הברכות ואת הקללות שלהן נזכה או בהן נקולל – כמובן ביחס ישר לקשר שלנו עם האלוהים והמצוות. חלק ניכר מהברכות והקללות באות לידי ביטוי בדרכים שבימינו, ניתן לומר קשורות באופן ישיר לסביבה.

הברכה הראשונה בפרשה היא שהגשמים יבואו בעיתם ובעקבותיהם הארץ תיתן את יבולה ועץ השדה ייתן את פריו (ויקרא כ"ו, פס' ד'). הרמב"ן אפילו מדגיש, שהברכה הראשונה שהיא הגדולה בברכות, קשורה דווקא לגשמים, משום שדברים חיוניים רבים תלויים בהם. במקביל, רשימת הקללות כוללת בתוכה את קללת המחסור במים ככתוב: "ונתתי את שמיכם כברזל." (ויקרא כ"ו, פס' י"ט) רש"י מסביר שמים (או גשמים) אינם יוצאים מברזל ובעקבות הקללה העולם יתייבש.

צריכת המים בישראל היא בעלייה מתמדת. בעקבות אלפי קידוחים וטכנולוגיות מודרניות אנחנו משתמשים גם במי תהום, גם במים מותפלים וגם במים ממוחזרים בנוסף למי הגשמים. המגמה הזאת מאוד מסוכנת למשק המים בישראל. ישראל אינה יכולה להתפיל מים במימדים עצומים בגלל עלות התהליך, למים ממוחזרים יש שימושים מוגבלים ואם נמשיך להרשות למי התהום להידלדל, להמליח או להזדהם, בשלב מסוים נבין שמשק המים בארץ שלנו באמת תלוי בגשמים. הגשמים ממלאים לנו את מאגרי המים (אקוויפרים = מי תהום) ומחדשים לנו את מי התהום – לפחות באופן חלקי. אם אנחנו מאמינים שהגשמים תלויים בשמירת מצוות ויראת שמיים או חושבים שהם קשורים רק למצבים אקלימיים טבעיים, ישנו דבר אחד שאנחנו בטוחים: הגשמים הם החלק החיוני ביותר במשק המים בישראל כיום והשימוש במים צריך להיות זהיר, כי באמת, באמת – חבל על כל טיפה המתבזבזת.

* **תנחום יורה משמש כמגייס משאבים בתא ארצי של מגמה ירוקה** (לתגובות: tanhum@green.org.il)

זיהום מים

הדס זגורי

בגיליון הקודם, דיברתי על החשיבות של המים במקורות היהדות. מתוך כך יש חובה להימנע מזיהום מים וכן משימוש של מים שאינם ראויים. ב"תוספתא" (בבא מציעא פרק יא, הלכה לא) נקבעה הלכה בדבר איסור זיהום מקורות המים:

"העושה מערות לרבים - מרחץ בהם פניו, ידיו ורגליו. היו ידיו ורגליו מלוכלכות בטיט או בצואה - אסור. ובור ובשיח [שממהם מיוחדים לשתייה] בין כך ובין כך - אסור".

החשש מפני מי שתייה מזוהמים, בא לידי ביטוי באיסור המובא בתלמוד לשתות מים שהיו מגולים, מתוך חשש ששתו ממים אלו בעלי חיים ארסיים שהטילו במים ארס. (מסכת חולין ט, ב) אפילו אם שתו ממים אלו תשעה איש - העשירי לא ישתה. שמירת המים מזיהום, יכולה לשמש יסוד לתביעה נגד מי שחופר בור שופכין בסמוך למימי חברו, ומובא מקרה משפטי שהובא לפני רב שמואל בר חפני (גאון בישיבת סורא בשנים 1013-997):

"ראובן היה לו בור בצד החצר, וקם שמעון, וחפר בית הכסא, והרחיק מבורו של ראובן שלשה טפחים. תבעו ראובן לשמעון לדין, ואמר לו: הפסדתני את מימי בורי. השיב לו שמעון: הרי הרחקתי כפי שאמרו חכמים". והדין נשאל בעצם מהו שיעור ההרחקה? והשיב שצריך להרחיק את בית הכסא מבאר המים של חברו אפילו עשרים אמה, עד שלא יזיק ויפסיד מימי באר חברו. ואין טענה לנתבע משום - שאין חזקה לנזיקים.

זיהום מקורות הרחצה

ב"ספר החסידים" לר' יהודה חסיד (מגדולי בעלי המוסר, נפטר בשנת 1217), מובאת הוראה ולפיה יש להימנע מלזהם מקום רחצה משום: **"לפני עיוור לא תיתן מכשול"** (ויקרא יט). הכוונה כאן לזיהום שבו אדם עם מחלת עור רוחץ במים, מי שירחץ אחריו ידבק במחלה.

בימינו זיהום המים בעבר הוא קטן לאין ערוך ממה שאנו מדברים עליו היום. אם בעבר דיברו על טיט ומחלת עור שעלולה להיגרם מאדם אחד שבא לרחוץ, היום אנו צריכים להקפיד על כך על אחת כמה וכמה שהזיהומים הקיימים הם הרבה יותר מאיימים ומזיקים, ולעיתים אף בלתי הפיכים. המקרה הידוע לכולנו הוא זיהום הקישון. ומקווה אני שנלמד מטעויות קודמות וניזהר מלזהם את מימינו אפילו מטיט ובוץ..

בדעה ירוקה. הטורים הנכתבים במדור זה משקפים את דעת הכותב בלבד ואינם משקפים בהכרח את עמדתה הרשמית של "מגמה ירוקה"

יומן מסע של פעיל מתוסכל (המאבק על אופי המדינה חלק ב')

איתי מורשטיין

עיתונאי אמריקני אמיץ שאל את מועמר קדאפי : אדוני האם אתה מטורף ? "אני שפוי בעולם של מטורפים" ענה שליט לוב. כך ההרגשה שלי לאחר ההחלטה של שרת המשפטים ציפי לבני. תפקיד שר המשפטים במדינה נאורה, הוא לדאוג לשמירה על הנוהל התקין במדינה. לא אצל שרת המשפטים שלנו, המנסה להעביר חוק עוקף תכנון ומזינה את התקשורת בשקרים. הבעיה העיקרית שלי נובעת מהעובדה, שאנחנו מפסידים במלחמה על דעת הקהל. ההתלהבות והאידיאולוגיה של אנשי גוש קטיף מאפשרת להם להביא 10,000 איש לצעדה, בעוד החברה להגנת הטבע מצליחה להביא 200 איש לסיור ללא תשלום שנערך באותו יום. הלוואי והייתי יכול להידבק בהתלהבות של החרדים, שהצליחו לעצור את הבנייה באזור רגבים. אנחנו צריכים לגייס עוד משוגעים במגמה ירוקה, שלא איכפת להם להיעצר ולעבור חקירה משטרתית (אני כבר עשיתי את זה - מומלץ בחום). אני מודה ומתוודה, שבחופשת פסח האחרונה העדפתי להישאר ולנוח בבית במקום להחתים על עצומות נגד הבנייה בחולות ניצנים. בנוסף לכך ויתרתי על הפגישה עם עמיר פרץ ושמעון פרס במרכז העבודה לטובת פגישה אחרת מעניינת יותר... אני ממש לא בטוח, שאנשי גוש קטיף מעוניינים להתיישב בניצנים, ואני הולך לברר את זה בקרוב. מההצעה הזאת נודף ריח לא טוב, שההתיישבות בניצנים לא תהיה של אנשי גוש קטיף, אלא של עשירים, שרוצים לבנות בית ליד הים. המאבק הזה נראה חשוב מאוד אבל גם הסמינר שאם לא אסיים אותו בצורה טובה עד 30.6, ואצטרך להישאר שנה נוספת באקדמיה, נראה חשוב. הפתרונות המידיים לבעיה הקיימת היא להפוך את המאבק למאבק של הציבור. כל כותבי ההודעות באינטרנט יכולים לקום מהמחשב ולהתחיל להשתתף בהפגנות. אני אמשיך לעשות את זה למרות לוח הזמנים הצפוף. בנוסף, אני חושב שצריך לפתוח תא של מגמה באברבנל או למצוא קברים עתיקים של יהודים באזור ניצנים כדי לגייס עוד משוגעים. חמשת פעילי הקבועים שנעצרים תמיד, לא שינו את המאבק לטובתנו. ובגישה אופטימית זאת אני מוכרח לסיים את הסמינר.

* איתי מורשטיין ריכז בעבר את התא במכללת אחווה וכיום פעיל בתא באר-שבע

השקט שלפני ההרס

אבי כהן

יום שישי אחד, כשהייתי בדרך למילואים בעזה, "נתקעתי" בצומת אחת לפני מחסום כיסופים, ליד קיבוץ רעים. השעה 16:00 ואני, אפשר להגיד לתומי, מנסה לעצור טרמפ... בעודי עומד שם אני מתחיל לקלוט מה אני שומע מסביב. כלום. מדהים, שקט מוחלט שרק מי שחי כל חייו בסביבה עירונית יודע להבחין בו. נקי מרעשי מכוניות, כבלי חשמל, רחשים עירוניים ושאר מיטרדים – יש שם נוף מדהים עם אופק טבעי הטובל בדממה. חזרתי הביתה מהמילואים עם תחושה טובה שיש מקום כזה, אי-שם, שעתיים מתל-אביב, שמור וכל-כך נדיר. בכדי להסביר עד כמה הוא נדיר, די לי בלספר לכם כי בארצנו הקטנטונת (צפונית לבאר שבע), אין עוד שטחים בעלי אופק טבעי. תמיד תימצא שם בנייה, תעשייה, מחצבה או אתר אשפה. גם שקט לא נמצא שם, מאותן הסיבות. לשם התרגיל, אני מזמין אתכם להוכיח לעצמכם את העובדות הללו. פשוט הביטו מסביבכם, גם בעת נופש בחיק הטבע בצפון הארץ, ותהיו נוכחים למיפגע הנופי. לפני כשבועיים, התנפצה גם האשליה ההיא מהמילואים. עקב ההתנתקות מתוכנן לקום בסיס גדול באזור רעים, אותו מקום בעל המשאב הנופי-טבעי הנדיר הזה. אינני יודע באם הוגי הרעיון מודעים לנזק ולמיפגע שהם יגרמו לו, אך אני בטוח כי הדבר נעשה ללא תכנון בעל ראייה עתידית, ללא הערכת ההשפעה על הסביבה, הטבעית או האנושית והכי חשוב ללא הערכה של חלופות מיקום. אם צעדים אלו, הנהוגים במינהל תקין, היו מבוצעים כסידרם, אני משוכנע כי הרעיון היה נגזז עוד בטרם היה עולה על נייר.

ולהפתעתנו (או שלא), זה לא הסוף. יישוב חדש מנסה למצוא דרכו אל חולות ניצנים. כמו במקרה הבסיס הצבאי, הרי שגם כאן אין תכנון מוקדם. גם אם נאמר ע"י הממשלה כי תבוצע תוכנית ואף תסקיר השפעה על הסביבה, הדבר אינו אלא מס שפתיים. לא ניתן לבצע בדיקה של השטח וכל שכן תוכנית, תוך 3 חודשים. ואם יוגש מסמך כזה לאחר תקופת זמן כזו קצרה למועצה הארצית לתכנון ובנייה, הוא יהיה בלתי מקצועי בעליל.

הנה שאלה שכולנו צריכים לשאול: מדוע, שוב פעם, יבוצעו צעדים דרסטיים ובלתי הפיכים או הגיוניים ללא מחשבה מוקדמת? ללא הסתכלות על העתיד הקרוב? האם ההחלטות במדינה מתקבלות כדברי רוח"מ בדרך של "נעשה ונחשוב"? יחד עם ההזדהות האנושית של כולנו עם המתנתקים, אין כל מיוחד במתנחלים. המוני ישראלים נשלחו, בתקופות שונות, להתגורר במקומות נידחים ומוזרים בשם האידיאולוגיה הציונית. עולי ארצות המזרח בשנות ה-50 הופנו לערי פיתוח. עולי שנות ה-90 שוכנו במגרשי קרוונים, חלקם שם עד היום, חלקם מאכלסים שכונות מצוקה ישנות ומתפוררות ברחבי הערים בארץ. לאף אחד ממאות אלפי אנשים אלו אין שמינית התנאים המוצעים למתנחלים, רובם עדיין מחכים ליום שיפנו אותם... בעזרת האמצעים שמוענקים להם יוכלו המתנחלים לפנות ליישובים קיימים ולהשתלב בתוכם. שמעתי כי יש עוד כמה יישובים קיימים שגובלים ביס. אין צורך בגזילת קרקעות נוספת ובעיקר אין צורך בפגיעה אנושה בסביבה של כולנו. אנו מסוגלים לחבק את המפונים בתוכנו ובעזרת ההשתלבות הקהילתית ההדרגתית, הם יתגברו על הטראומה האמיתית של עזיבת הבית והאדמה.

כולנו צריכים לשים לב כי, אם הפעם תצא לפועל החלטה פוליטית כה שרירותית ופוגעת כמו הקמת יישוב חדש תוך הרס סביבתי, למרות ההתנגדות החריפה מצד כל הגורמים הסביבתיים בארץ (כולל מוסדות הממשלה עצמם), הרי שכל פעילותנו שקולה לכלי ריק מתוכן. אנשי המקצוע בתחומי הטבע, הסביבה והתכנון יכולים להסב מקצועם לעובדי ניקיון או לפוליטיקאים ועסקנים, כך אולי יצליחו להועיל במשהו לסביבה...

*** אבי כהן פעיל בתא הטכניון, לומד תואר שני בתכנון ערים ואזורים בטכניון**

נקודה למחשבה

בעקבות לימודי סוציולוגיה, למדתי כי דברים לא קורים סתם. הם מושפעים מדברים אחרים.

מחשבות על גבולות המוסר.

טל כהן

הצטרפתי לפקחים לסיור צייד באזור הר מירון, במקביל עברו בראשי מחשבות על גבולות המוסר של האדם. הצייד הזה שנתפס על ידי הפקחים, יגיע לבית משפט יקבל עונש שיכלול קנס שמן אך האם הוא יפסיק לכרות עצים, לדוג דגים, לצוד בשמורות הטבע? שאלה באמת טובה. בשביל חלק מאותם אנשים, פעילות זו מהווה פרנסה. בלעדיה אין להם מה לאכול, אך האם זה צריך לבוא על חשבון החיות/עצים בשמורות הטבע?

מסתבר שהמדינה שלנו דומה במובן מסוים לאדם. כידוע, שנותיו הראשונות של התינוק הן השנים המשמעותיות ביותר בחייו מבחינת התפתחות אישיותו. ככל שנשקיע בגידולו בתקופה זו כך נראה את תוצאות השקעתנו בעתיד.

אם נקביל זאת למצב המדינה ביחס לאיכות סביבה, נגלה כי בעקבות בעיות ביטחוניות ויותר מאוחר כלכליות, המודעות לאיכות הסביבה מקום המדינה, קיבלה מקום שולי במודעות הציבור

וכן בחינוך דור העתיד. כשמזניחים משהו בתחילת דרכו אין סיבה להיות מופתעים כשהוא חוזר אלינו בדרך הרבה יותר כואבת. כנראה שהמצב בו אדם מגיע להחלטה לצוד בשמורת טבע והוא שלם איתה לא רק קשורה באשמתו אלא קשורה גם בסביבה בה גדל, בחינוך שקיבל וכמובן בחשיבות שנתנה המדינה לנושא. סתם נקודה למחשבה...

*** טל כהן פעילה בתא בר אילן**

פתיתי שפע

ורד לב

פתיתי שפע (Texturized Vegetable Protein-TVP) הם חלבון מרוכז המופק מסויה. הם מגיעים בגושים או במעין קציצות כחומר גלם, וניתן לעבוד איתם במספר אופנים, בצורה דומה מאוד לבשר. כדי להכין אותם, יש לקחת את קמח הסויה ולאחר הוצאת השמן ממנו, מבשלים תחת לחץ ומייבשים. מאחר שיש להם חיי מדף ארוכים והם עשירים בסיבים תזונתיים וחלבונים, הם מצויים בשימוש אצל צמחוניים רבים כמקור טבעי להשלמת חלבון. הפתיתים הם גם מקור מעולה לברזל, בעל ערך קלורי נמוך ותכולת שומן נמוכה. העלות שלהם בד"כ נמוכה- יתרון נוסף.

מה עושים עם הבונוזו הזה?

תחילה יש להשרותם במים רותחים. הם יספחו את הנוזלים, יתפחו ויתרככו הודות לסיבים התזונתיים הרבים שהם מכילים. מכאן- הכל הולך! אפשר לטחון אותם להכנת קציצות, פשטידות ומאפים. אפשר להקפיץ עם ירקות ורוטב טעים. אפשר לבשל עם ירקות ודגנים, או לשים בתנור ואפשר "סתם" לזרוק למרק כדי להעשיר אותו.

פתיתי שפע מוקפצים ברוטב סויה ודבש

חומרים

כוס פתיתי שפע
בצל סגול חתוך לטבעות
2 שני שום חתוכות לפרוסות דקות
פלפל אדום חתוך לרצועות
1/2 כרוב סגול/לבן קטן חתוך לרצועות
לרוטב: 3 כפות רוטב סויה טבעי + 3-4 כפות דבש
נבטי ברוקולי/ אספסת

אופן ההכנה

את פתיתי השפע יש להשרות בכלי עם מים רותחים ולכסות, עד שהמים ייספגו, והם יתרככו. בינתיים- במחבת רחבה/ ווק מחממים מעט שמן זית ומטגנים את הבצל עד להזהבה. מוסיפים את השום לעוד 2 דקות. בשלב זה ניתן להוסיף פלפל ציילי מיובש ולערבב. מוסיפים את הכרוב ומערבבים מספר דקות, וחוזרים על פעולה זו עם הפלפל האדום.

עתה נחזור אל פתיתי השפע המושרים. אם הם התרככו מספיק, אפשר לסננם מהמים ולסחוט אותם מעט (בתוך המסננת). מוסיפים אותם למחבת ומערבבים/ מקפצים עוד מספר דקות, מערבבים את הסויה והדבש, יוצקים על התבשיל, מערבבים היטב ומכבים את האש.

ניתן להגיש על אורז מלא, לצד תפוז"א בתנור או לאכול עם סלט. בצלחות ההגשה אפשר לפזר נבטים מעל התבשיל.

* ורד לב היא נטורופתית N.D, יועצת הנקה בהסמכה ומנהלת פורום "נטורופתיה למשפחה" www.blabla4u.com/nature

הודעות

חולות ניצנים – בואו לפעילות מחר ! 1-6\05

מגמה ירוקה נמצאת בשיאו של אחד המאבקים החשובים בתולדותיה, אנו צריכים נושאי שלטים, מחתימי עצומות, עוצרי סרקטורים, סטודנטים וסטודנטיות, אנו צריכים אתכם, בואו.
 ביום רביעי ה 1.6 יעלו לדיון בבית המשפט העליון העתירות שהוגשו בנושא הבניה הזמנית בניצנים אנחנו נקיים הפגנה מול בית המשפט העליון בשעה 8:00 לפרטים יאיר 200838 0525
 להציל את פארק החולות - עצומה: <http://www.geocities.com/parkholot/hitnatkut.htm>

אקולנוע צפון – 2-4/06 מצורפת הזמנה

פסטיבל קולנוע סביבתי חברתי 2-4/06/2005 סינמטק ראש פינה
 יכלול סרטים דוקומנטאריים ועלילתיים מן הארץ והעולם, מפגשים עם יוצרים, דיונים ציבוריים בנושא הסביבה בגליל, תיאטרון רחוב של קבוצת יורה ומלקוש, סיורים ללא תשלום באזור ויריד חוצות.
 תא מגמה ירוקה תל חי מארגנים חלק גדול מהפעילות.
 פרטים נוספים: www.roshpinacine.com
 או לצור tsur_mishal@walla.co.il

כלובי הדגים – הפגנה יום ראשון 5/06

ביום ראשון הבא, ה 5.6 כנראה עולים כלובי הדגים לדיון בממשלה, אם אכן עולה הנושא לדיון זו תהיה ההכרעה הסופית אנחנו נקיים הפגנה מול משרד ראש הממשלה בשעה 8:00 בבוקר לפרטים יאיר 200838 0525

פסטיבל אקטיביזם – 9-11/06 בלוד - מגמה ירוקה בפסטיבל – דרושים מתנדבים

- למתחם מגמה ירוקה ולפעילות אקטיביסטית – אחראי הקמה ופעילות – בן אשכנזי, תא בן גוריון 0544-592059
- למתחם בנושא ניצנים – אחראי מאבק – אבי אזולאי תא ספיר – 0522-556419
- למתחם חינוך – אחראית – שני זיבנברג 0523-639689

לפעולה ירוקה מארגני הפסטיבל דרושים המוני מתנדבים :

להתנדבות, עזרה הדדית, גמילות-חסדים, חיזוקים חיוביים וחיבוקים התקשרו לרכז/ת המתנדבים המועדפת/עליכרם (כולם נחמדים, באחריות): שאול – 0547561889 יער – 0544584477 אורן – 0523928592 ענבל – 0546828765 עידן – 050824921

הדיונים על עתיד תכנית ספדי מתחילים – הפגנה 31/05

במהלך החודשיים הקרובים יתקיימו הדיונים בנושא אישור תכנית ספדי לבניה במערב ירושלים. התכנית עתידה להרוס את השטחים הירוקים ממערב לעיר ולגרום לפגיעה חמורה במרכז העיר ובשכונות הותיקות. 16,000 התנגדויות לתכנית נאספו והוגשו למועצה הארצית לתכנון ובניה.

הדיונים עומדים להכריע את גורלן של ההתנגדויות, של הרי ירושלים ושל העיר עצמה.

הגופים השותפים למהלך ההתנגדות לתכנית מתכננים לקיים משמרות מחאה בכל ימי הדיונים. נוכחותכם קריטית ביותר!

לפרטים: טניה-0544575460

החוג לסביבה וחקלאות בית ברל מזמין

ביום חמישי 02/06 בשעה 14:00 פרזנטציות של החוג לסביבה וחקלאות. פרטים נוספים: אביאט 0506415999
ביום חמישי 16/06 בשעה 13:00 תתקיים הרצאה בנושא פרויקט מחזור של מגמה ירוקה, ההרצאה בבית ימימה בית ברל. פרטים
נוספים: ענבל (טלפון נכון הפעם...): 0546765846

הגרוב הירוק

תכנית על סביבה ומוזיקה כל יום ראשון שעה לפני חצות 106 fm בירושלים בשאר העולם ניתן להקשיב באינטרנט
<http://msradio.huji.ac.il> מגישים: רינת כהן ותנחום יורה.

הקמת משמר החוף

המשרד לאיכות הסביבה מזמין ליום הקמת משמר החוף והכשרת מתנדבים, שייערך ביום ו' 17.6.05, בין השעות 08:30-14:00,
במרכז "רשף" בהרצליה (מפה מצורפת). בתכנית (לוחות הזמנים המדויקים יועברו בהמשך): הצגת פרויקט "חוף נקי" היוצא לדרך ב-
20.6.05, שבמסגרתו יפעל משמר החוף מטרות משמר החוף משימות משמר החוף לרבעון הקרוב דיון פתוח לקבלת רשמים והצעות
מכם שיבוץ בתפקידים ובגזרות הסמכת נאמני ניקיון (למי שעדיין לא הוסמד).
נודה לכם אם תאשרו את השתתפותכם, באמצעות: דוא"ל hof@sviva.gov.il / טלפון: 8633500-04 / פקס: 8633520-04.

דרושים

רכז לובי לשנה הבאה

דרישות התפקיד: אדם רציני, בעל מחויבות לנושא הסביבתי והיכרות עם מגמה - רצוי. לתפקיד מאתגר שללא ספק ישנה הרבה
בחיים שלו. התפקיד הוא לשנה לפחות, ויהיה ברובו בכנסת תחילת התפקיד מתחילת שנה הבאה, תהיה חפיפה של חודש לפחות
נא להגיש קורות חיים ליאיר במייל yair_chn@yahoo.com

דרושים ל"ירוק ברשת"

למערכת "ירוק ברשת", דרוש עורך/ת משנה, שיהווה חלק קבוע מצוות העיתון. התפקיד כולל עבודה מול פעילים, איתור כותבים,
ייזום כתבות ועוד מספר נושאים שיוגדרו עם הזמן ובהתאם לצרכים.